

שירותי בריאות הציבור
משרד הבריאות
ת.ד. 1176 ירושלים 91010
טל: 02-5080510/112 02-6474838

שרותי בריאות הציבור
Public Health Services

משרד
הבריאות
נחיים בריאים יותר

- ז. פרסום עמוד הבית של אתרו – מפרסם את לימודי "רפואה תזונתית - המרכז לרפואת הרמב"ם - מרכז לקידום בריאות טבעית מבוססת מדע".
- ח. פרסום תוסף תזונה – "העלה הירוק שיכול לרפא אתכם!"
- ט. פרסומים תחת הכותרת "מה שהרופא שלכם לא יספר לכם על מחלת החצבת". פרסומים אלו מפורסמים באתרו תחת העמוד "מאמרים מקצועיים הריון, לידה וגידול ילדים בריאים".
- י. פרסום שיווקי מאתרו, המתחזה ל"מאמר מדעי" תחת הכותרת "כיצד להפחית את הסיכון לסרטן באמצעות וויטמין B".
- יא. פניה מלשכת האתיקה בהר"י בעקבות "מאמר חדש" "האם בוצעו פשעים נגד האנושות בת פיתוח חיסונים".
- יב. פרסום מאתרו, של תוסף בשם "מרווה מרושתת". הפרסום מתיימר להיות "התחקיר של גיל יוסף שחר".
- יג. פרסום שיווקי מאתרו, המתחזה ל"מאמר מדעי" תחת הכותרת העלה הירוק שלכול לרפא אתכם" – מוצר ש"נפתלי" מיצר – מוצרי קוסמטיקה מצמח האלוורה.
- יד. פרסום פרטי קשר של שחר – "מידע על הטיפול בקליניקה של המרכז לרפואת הרמב"ם.
- טו. ופניה לקביעת תור". מציע בדיקות דם וטיפול באמצעותו ובאמצעות "מטפלים".
- טז. פניית הלשכה לאתיקה לד"ר שחר מיום 17.7.18.
- יז. כתבה בעניינו של שחר ושיווק תוספי התזונה שלו- עיתון הארץ 2.5.18.
- יח. תלונת הרוקחת סימה לבני מיום 27.5.19 בעניין "מחקריו" כביכול של ד"ר שחר.
- יט. תלונת עמותת "עתידי" מיום 13.1.19.
- כ. פרוטוקול השיחה עם שחר מיום 26.3.19.
- כא. פרסום מחודש ינואר 2020 – "מאמר על חיסון השפעת".
- כב. פרסום של שחר באתר עמותת אנוש כרופא מטפל בתחום בריאות הנפש.

7. כאמור, ד"ר שחר זומן מס' פעמים לשיחת בירור. ד"ר שחר התבקש להעביר למשרד הבריאות, נתונים הנוגעים לפעילותו כרופא וכן את הסימוכין המדעיים והמקצועיים לפעילותו, הצהרותיו ה"מדעיות" בנושא תכנית החיסונים וכו', הכול כמפורט בפניותיו אליו.

הובהר לד"ר שחר כי חובתו להעביר דיווחים למשרד הבריאות על אירועים חריגים, מעוגנת בהוראות פקודת הרופאים, סעי' 29 א' (3) לפקודת בריאות העם, תקנות בריאות העם, חוזרי משרד הבריאות, חובותיו האתיות ומכוח העובדה הברורה כי עליו כרופא חלה אחריות לבריאות מטופליו.

8. ד"ר שחר מיד עם זימונו הראשון, פנה למשרד הבריאות, בבקשת דחייה תמוהה ובלתי מבוססת. בהמשך, זומן שוב ליום 10.2.19. אולם לא הגיע לדיון בטענה כי נתקע בפקקי תנועה. הוא הגדיל לעשות ובבוקר יום זימונו (10.2.19) העלה פרסום עצמי ממומן של תוסף תזונה, באתר העיתון גלובס, תוך הפרה של הוראות תקנות בריאות הציבור (מזון) (איסור ייחוס סגולות ריפוי למצרך מזון) התשל"ח-1978, הסייגים החלים על פרסומי רופאים על פי פקודת הרופאים ותקנות הפרסום, וכן חוזר המנהל הכללי 29/11, פרסום מוצרי רפואה ובריאות באמצעות אנשי צוות רפואי.

9. השיחה עם ד"ר שחר נערכה בסופו של דבר ביום 26.3.19. ד"ר שחר לא הביא עמו ולו נתון אחד מאלה שהתבקש להציג, במהלך השיחה עימו טען כי הוא אינו מטפל כרופא בפונים אליו. בשיחה עמו הובהרו לו המשמעויות המשפטיות, האתיות והמקצועיות של פעילותו למרות האמור לא חל כל שינוי כלשהו באופי פעילותו המקצועית, ובפרסומיו.

1. הוראות החוק וכללי האתיקה, נועדו להסדיר את אופן הצגתם האמתית והמהימנה של רופאים ופעילותם המקצועית, באמצעי התקשורת השונים, ובאים להבטיח שהציבור לא יוטעה ואמינות וכבוד הרופאים ישמרו. תכלית בירור אופי פעילותם של רופאים אלה, הינה הגנה על בריאות הציבור, טובת הנזקקים לשירותי רפואה, כבוד המקצוע ואמון הציבור במקצוע הרפואה.
2. הבחינה לענייננו היא עמידת אותם רופאים הנותנים טיפול וייעוץ רפואי בנורמות התנהגות ורמת האחריות, הנחיות האיגודים המקצועיים וכללי רפואה נכונה.
3. פעילותו של שחר מקבלת ביטוי בפורומים שונים המקדמים סירוב לחסן ופרסומים עצמיים הנוגעים לתכנית החיסונים או מה שמכונה על ידו "קידום בריאות". בנוסף הוא עוסק בייעוץ רפואי, קידום מסחרי של תוספי תזונה ומוצרים שונים בטענה של "ריפוי וקידום בריאות והרפואה".
כמו כן, הוא משווק קורס אותו הוא מכנה, "קורס הכשרה" בשם: "לימודי רפואה תזונתית לאור גישת הרמב"ם". הקורס משווק כתכנית "הכשרה שנתית ומקיפה ברפואה תזונתית מבוססת מדע, ומתואר כתכנית המיועדת להכשרת "מטפלים ברפואה תזונתית", "רכישת "מקצוע טיפולי" וכמקנה ידע וכלים רפואיים-תזונתיים האמורים לשמש מטפלים בפועל.
4. יש להדגיש פעילותו המסחרית והרפואית נעשית בדרך של ייעוץ המוצג באופן מפורש או מרומז, כייעוץ רפואי למטופלים. פעילותו נעשית באופן הנסמך על השכלתו, הכשרתו, מעמדו, ובדרך של קישור ישיר לרשימו לעסוק ברפואה, ותואר הרופא בו הם מחזיק. בפועל סוג הייעוץ אותו הוא נותן אינו תואם את עקרונות הרפואה, המדע, המחקר, האתיקה הרפואית, ואף רשלני במקרים מסוימים.
5. פרסומיו השונים של ד"ר שחר מופצים באצטלה של "מאמר מקצועי"/"חוות דעת מקצועית", תוך מתן גושפנקא מקצועית (באופן מפורש או מרומז) ויצירת הסתמכות על איש מקצועות הרפואה. בשיחה עימו חזר וטען כי הוא לא עוסק ברפואה אלא "ברפואה משלימה" זאת בניגוד לאופן בו הוא מציג את עצמו כמי שהוא רופא ובעל רישיון לעסוק ברפואה וכסמכות מקצועית לפרסומיו.

פרסומי ד"ר שחר - "רפואה תזונתית"

6. להבנתנו, בפרסומיו יש משום הפרה של הוראות פקודת הרופאים – פרסום, תקנות הפרסום וכללי האתיקה של הר"י. מפרסומיו עולה הטעיה ופגיעה בכבוד המקצוע ובריאות הציבור. כאמור עמדתנו זו הובהרה לד"ר שחר מספר פעמים וכן בפניה אליו מהלשכה לאתיקה בתאריך 17.7.18.
7. ד"ר שחר שמחזיק ברישיון לעסוק ברפואה בלבד ואינו בעל מומחיות מוכרת ברפואה. משווק קורס המתואר כ: תכנית "הכשרה שנתית ומקיפה ברפואה תזונתית מבוססת מדע, ותכנית המיועדת להכשרת "מטפלים ברפואה תזונתית", "רכישת "מקצוע טיפולי" המקנה ידע וכלים רפואיים-תזונתיים האמורים לשמש מטפלים בפועל.
8. ייעוץ, וטיפול תזונתי ניתן אך ורק על פי חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, התשס"ח-2008 בלבד. על המבקשים לעסוק במקצוע דיאטן/תזונאי לעמוד במספר תנאים מצטברים הנקובים, בסעיף 4 לתוספת הראשונה לחוק, שהינם: תואר אקדמי ראשון בתזונה; תעודה רשמית; הכשרה מעשית במשך תקופה שנקבעה בתקנות; עמידה בבחינות משרד הבריאות על ידי תזונאי מוסמך בלבד.
9. השימוש במונח "רפואה תזונתית" – מדובר במושג מטעה מאחר ואין כל תחום מוכר ברפואה הנקרא "רפואה תזונתית". לעניין זה, סעיף 3(א) לפקודת הרופאים קובע כי מי שאינו רופא מורשה לא יעסוק ברפואה ולא יתחזה, במפורש או מכללא, כעוסק ברפואה או כמוכן לעסוק בה. ככל שבוגרי הקורס יחשבו לנכון כי הם מוסמכים ב"רפואה תזונתית" וכי הם יכולים לעסוק בטיפול רפואי הרי שמדובר בהטעיה והפרה פלילית של פקודת הרופאים.

10. קורסי הלימוד המוצעים על ידי ד"ר יוסף גיל שחר אינם בתוכנית המוכרת על ידי המל"ג לתזונה ואינם מאפשרים ביעוץ וטיפול בתזונה. תחום הייעוץ והטיפול בתזונה מיוחד לדיאטנים בעלי רישיון משרד הבריאות בלבד. בנוסף מפר ד"ר שחר את האיסור על שימוש בכינוי דיאטנית או תזונאי בכל צורה או הטיה שהיא, לרבות על ידי הצמדת תארים נוספים לכינויים אלו. שימוש בכינויים אלו מותר אך ורק לבעלי רישיון מקצוע בריאות המונפק על ידי משרד הבריאות שימוש בכינויים אלו בניגוד לחוק מהווה עבירות פלילית וצרכנית מכוח הדין בישראל.

פרסומי בנושא תכנית החיסונים

11. פרסומי בנושא זה נעשים באצטלה המתיימרת להיות מדעית, תוך הצגת סימוכין מ"אנשי מדע" כביכול. תוך מתן הצהרות כוללניות ומטעות אין כל בסיס במחקר מדעי המבוקר והמוכר.

12. פרסומים בלתי מבוססים הנעשים על ידי רופא, תוך מתן גושפנקא מקצועית (באופן מפורש או מרומז) ויצירת הסתמכות על איש מקצועות הרפואה, מהווה פגיעה בבריאות הציבור, במעמד מקצוע הרפואה ואמון הציבור בו.

13. מתן תמיכה להתנגדות לתכנית החיסונים, על ידי רופא המחזיק ברישיון לעסוק ברפואה, בדרך של פרסומים שונים המתיימרים להיות מדעיים/מקצועיים והנגזרים לכאורה מהשכלתו ורישיונו לעסוק ברפואה ואף והפצת מידע מטעה, רשלני ושקרי על כביכול נזקי החיסונים מהווים סכנה של ממש לבריאות הציבור. הפגיעה בעניין זה הינה כה חמורה עד כי ארגון הבריאות העולמי קבע כי הימנעות מקבלת חיסונים נכללת בין עשרת האיומים על הבריאות העולמית לשנת 2019.¹ [לקריאת מאמר: A Review of Association Between Vaccine Refusal and Vaccine-Preventable Diseases in the United States: Measles and Pertussis](#)

14. כך למשל פרסומו האחרון תחת עמוד באתרו הנקרא "מאמרים מקצועיים" והנושא את הכותרת "האמת על חיסון השפעת" מפיץ ד"ר שחר הפצת מידע לא מאומת על חיסונים, מטעה, רשלני ושקרי. דוגמה אחת למידע הבלתי מבוסס אותו הוא מפיץ הוא טענתו לקיום חומרים מסכנים בחיסונים נגד שפעת, כגון פוליסורבט ופורמלדהיד שלטענתו קיימים בתרכיבי החיסונים

פרסומי לתוספי תזונה וקידום מוצרים מסחריים

15. פרסומי ביחס לתוספי תזונה, ומוצרים "בריאות שונים", מהווים פלטפורמה לשיווק תוספי תזונה, קישור מסחרי של מוצרים שונים באמתלה של ריפוי וקידום בריאות והרפואה בישראל, תוך ניצול מעמדו כרופא, העברת מידע שגוי, לא מבוסס, חד צדדי ושכל מטרתו מכירה וקידום עסקי.

16. לעניין זה נפנה ל הוראות החוק הנוגעות לפרסומי רופאים:

יצוין כי פרסום של מידע שגוי או מטעה בידי רופא הינו בניגוד להוראות הקוד האתי של מקצוע הרפואה, כפי שנקבע בפרק ד'7.ה (1) לקוד האתי של ההסתדרות הרופאים בישראל: "רופא יודא כי המידע המפורסם על ידו הנו נכון וניתן לאימות, ויימנע מכל פרסום של מידע שגוי או חלקי המטעה את הציבור וממתן מידע פרסומי המתחזה כאובייקטיבי".

סעי' 11 לפקודת הרופאים [נוסח חדש] תשל"ז – 1976 קובע כי, כי "רופא מורשה לא יעשה, במישרין או בעקיפין, פרסומת לעיסוק שיש בה כדי להטעות או שיש בה משום פגיעה בכבוד המקצוע או שהיא בניגוד לתקנות שהותקנו לפי סעיף קטן (ג)".

תק' 2 לתקנות הרופאים (פרסומת אסורה), התשס"ט-2008 קובעת כי, "פרסומת מטעה או פוגעת בכבוד המקצוע" כוללת בין היתר: "(1) (א) – פרסום עובדות שגויות או מטעות, מידע לא נכון או מצג שוא אחר;"

כמו כן, חוזר מנכ"ל משנת 2011 וסעיף ח' לקוד האתי- כללי האתיקה של ההסתדרות הרפואית בישראל. המטילים הטיל מגבלות על שיווק ופרסום באמצעות רופאים מתוך הבנה שיש צורך להגן על הציבור מפני הטעייה בפרסום מפני שימוש לרעה במידע חלקי וחסר

בנוסף פרסומיו במוצגים כמקצועיים/מדעיים של ד"ר שחר אף שכאמור הם בפועל, פלטפורמה לשיווק תוספי תזונה, קישור מסחרי של מוצרים שונים באמתלה של ריפוי וקידום בריאות והרפואה בישראל, תוך ניצול מעמדו כרופא, העברת מידע שגוי, לא מבוסס, חד צדדי ושכל מטרתו מכירה וקידום עסקי.

כך למשל בפרסומיו בנושא אלוורה. תחת הכותרת "העלה הירוק שיכול לרפא אתכם" הוא מציג מאמר מכון מטרת מכירה, הוא משייך התוויות ומבטיח שגם הוא ומשפחתו משתמשים במוצר ש"נפתלי" מייצר. בכך הוא יוצר קשר עם חברות מסחריות ומקדם אותן ואת מוצריהן, תוך ניצול מעמדו כרופא, ומתוך העברת מידע שגוי, לא מלא וחד צדדי שכל מטרתו מכירה.

שיחת הבירור

17. במהלך שיחת הבירור עם ד"ר שחר עלתה השאלה האם הוא כלל בעל כשירות מקצועית ויכולת ליעץ למטופליהם בתחום ברפואה שאינו במסגרת התמחותם ופעילותם המקצועית.

18. מעיד על עצמו בפרסומיו ובשיחה עימו כי לאחר לימודי הרפואה החל לטפל באנשים הסובלים ממחלות כרוניות באמצעות טיפול תזונתי, תוספי תזונה, פרוטוקולים לניקוי רעלים ועוד. לטענתו הוא אינו נותן ייעוץ בנושא של חיסונים ופעילותו מוגבלת לכתיבת מאמרים "מדעיים והעיסוק ב"רפואה תזונתית" ואין בידו דיווחים על אירועים חריגים בעקבות קבלת חיסונים כלשהם.

19. ד"ר שחר התבקש להתייחס לטיפול אותו הוא מציע בתוספי תזונה, לטענתו הוא אינו מייחס להם סגולות ריפוי ומשווה את מעמדו למוכר תוספי תזונה או מטפלים שאינם נמנים על אנשי מקצועות הבריאות כגון נטורופתים. התרשמנו כי הוא מתעלם כליל מהעובדה הברורה כי המטופל הנמצא במרפאתו, נמצא בעמדת תלות ברופא מורשה, הוא חסר מידע שיאפשר לו להעריך את איכות הייעוץ אותו הוא נותן לו בנושאי תוספי תזונה.

20. לד"ר שחר סטנדרט כפול, מצד אחד הוא טיעון לסיכון בקבלת חיסונים בשל העדר מחקרים לטענתו ומצד שני משווק תוספי תזונה ובשיחה עימו אף הציג בפנינו כ"אסמכתא מדעית" ספר התומך לטענתו בעמדותיו. מדובר בספר המופץ לאחרונה, מטיף להתנגדות לחיסונים, ונכתב/נערך, על ידי גורמים עלומים (כלומר ללא מחברים רשומים), ואין לו כל בסיס מדעי ברור ומוכר.

21. בקשנו מד"ר שחר שכאמור כותב מאמרים המתוארים על ידו כ"אמת המדעית" על חיסונים ללא צנזורה להתייחס לתדריך החיסונים, לא זו בלבד שד"ר שחר בשיחה עימו, לא רק שלא קרא תדריך החיסונים, ולא רק שלא ידע שקיים מסמך הנקרא תדריך חיסונים, אלא אפילו לא הצליח (אחרי רמזים רבים והזדמנויות רבות) להבין מה הייעוד או המשמעות המילולית של המושג "תדריך חיסונים".

22. לד"ר גיל יוסף שחר אין מומחיות כלשהי ברפואה ובתחומים הרלוונטיים לתחום החיסונים בפרט, כגון בריאות הציבור, רפואת ילדים, רפואה פנימית, רפואת משפחה ורפואה תעסוקתית. מצ"ב כנספח לסיכום זה התייחסות ביחס לקביעותיו בנושא חיסונים כפי שעולה ממאמריו ה"מקצועיים".

23. ביחס למאמריו, ד"ר שחר סבור שאין בפרסומיו, אופן התבטאויותיו והעובדה כי דבר מהמוצג על ידו אינו מגובה מחקרית ומדעית, משום הפחדה מפני הצורך להתחסן. אולם הוא מתעלם

**משרד
הבריאות**
נחיים בריאים יותר

שרותי בריאות הציבור

Public Health Services

מהעובדה הבסיסית כי קיומה של הרפואה מושתת על יחסי אמון בין רופא למטופל והבסיס המדעי והמחקרי רב השנים על יעילות ובטיחות חיסונים.
24. ד"ר שחר, מציג בפני מטופליו והציבור הרחב מצג מפורש או משתמע של תכנית החיסונים כמיותרת, ובמקביל מנחה את מטופליו ו/או השומעים, להסתמך על קביעותיו כי טיפוליו בתחום המומצא על ידו – "רפואה תזונתית", לרבות השימוש בתוספי תזונה לדוגמה (המשווקים על ידו) יעילים לאינספור מצבים רפואיים ומחלות קשות.

אנו ממליצים על העברת הטיפול בד"ר גיל יוסף שחר ליחידת הדין המשמעתית לבחינת נקיטת הליכים משמעתיים כנגדו

ד"ר אהוד קלינר אייל חקו, עו"ד גב' שרית יערי,

העתק: ד"ר ורד עזרא, ראש חטיבת הרפואה, כאן.
פרופ' סיגל סדצקי, ראש שירותי בריאות הציבור, כאן.
ד"ר בעז לב, נציב קבילות מקצועות הרפואה, כאן.
חברי הוועדה המייעצת למחלות זיהומיות וחיסונים, כאן
פרופ' שאול יציב, מנהל האגף לרישוי מקצועות הרפואה, כאן
עו"ד יונתן ברג, יחידת הדין המשמעתית, הלשכה המשפטית.
דוברות, כאן.